

FENOMENALAN USPJEH SPLIĆAN

IZ LONDONA
ANA
MUHAR

U životu umjetnice Maje Vržine ne postoje nijanse sive. Na to prvo upozorava svoje sugovornike i publiku jer je ta karakteristika istovremeno njezin središnji umjetnički slogan i životna agenda.

“U mom životu sve su ekstremiteti, pravi crno-bijeli svijet”, govori mi odmah na početku razgovora.

To se, kako preneseno tako i doslovno, ogleda u svakom od sedamnaest djela koja će ova 39-godišnja Splitska s londonskom adresom stanovanja sutra predstaviti londonskoj publici na svojoj prvoj samostalnoj izložbi.

“Presretna sam! Dugo je u meni rasla želja da prenesem taj umjetnički talent koji mi je dan i sada je došlo vrijeme da to podijelim s vanjskim svijetom, i to s vrlo zahtjevnom londonskom publikom”, govori mi.

I to dan prije 39. rođendana, zbog čega izložbu doživljava kao velik dar koji si je sama priuštila. Kako će saznati tijekom našeg razgovora jedne večeri krajem tjedna u Londonu, izložba netom prije rođendana je samo jedna od podudarnosti u životu Maje Vržine.

Kao uvertiru u priču o svojoj umjetnosti, opisuje mi svoju osobnu točku preokreta, bez koje je malo vjerojatno da bismo bile ovdje, usred intenzivna razgovora. Maja je, naime, nakon dolaska u Veliku Britaniju neko vrijeme radila kao financijska novinarka u Londonu.

Nekoliko godina prije u britansku prijestolnicu je stigla iz Splita i Zagreba gdje je studirala financije. Ipak, osjećala se sputano u uredskom ritmu svoje londonske svakodnevnice.

Život bez strasti

“Taj svijet u jednoj velikoj fluorescentnoj prostoriji moje redakcije nije mi donosio ništa osim stresa i funti koje ne bih imala kada trošiti i koje mi nisu bile bitne. Cijelo to vrijeme znala sam da sam rođena sa specijalnim darom i u meni je sve više rasla potreba da mu se predam”, prisjeća se Maja.

Prilika se javila 2008. kad je pozvana da izloži svoju umjetnost na skupnoj humanitarnoj izložbi “Hope in Life” (Nada u život, op. a.).

U devedeset sekundi, govori Maja, prodano je sve što je izložila, a ugledna humanitarna organizacija The European Federation of National Organisations Working with Homeless People (FEANTSA) odabrala je njezinu umjetnost za svoj katalog koji je predstavljen u 33 zemlje. Ohrabrena početnim uspjehom, odlučila se u potpunosti predati umjetnosti. I nikada se više nije okrenula.

“To je bila moja prekretnica, trenutak kad sam

shvatila da jednostavno moram živjeti život ispunjen strašću”, govori. Ostavila je posao novinarka, oboruzala se platinama i bojom, zatvorila u svoju radionicu i krenula novim putem, putem umjetnice. “No, slike mi nisu bile dovoljne. Znala sam da je najsavršeniji brak onaj između slike i okvira”, govori.

S takvom je mišlju jednoga dana pokucala na jedna velika drvena vrata, tko zna zašto, možda je mladu ženu koja ne prihvaća nijanse sive privukao odsjaj nijansi zlata. Otvorio ih je David Duncan, veliki britanski majstor umjetnosti pozlaćivanja koji se baš spremao u mirovinu. Ono što ni Duncan niti Maja u tom trenutku još nisu znali jest da će ga prije odlaska u mirovinu ipak čekati zadaća da sva svoja znanja pozlaćivanja (gildinga) prenese mladoj Splitskanki koja se u pozlaćivanje, kako kaže, zaljubila na prvi pogled.

Tajna drevne metode

“I tako se moj život u potpunosti promijenio. Ujutro bih se probudila, otišla u radionicu u kojoj bi me čekao jastuk za pozlaćivanje na kojem bi se nalazila knjiga zlatnih listića, specijalni nož za rezanje listića i kist kojim se podiže zlato, a prostorijom bi odzvanjao program BBC radija. To je za mene bila sreća. Znala sam da sam na pravom mjestu u pravo vrijeme”, govori.

Čini se da je od tada na tom križanju pravog mjesta i pravog vremena, na kojem halapljivo guta život i ekscentričnom tenzijom ga prenosi na svoja crno-bijelo-zlatna djela.

Pošto o pozlaćivanju u trenutku našeg susreta znam samo da uključuje zlato, Maja me uvodi u tu drevnu metodu kojom su stari Egipćani zlatnim listićima prekrivali drvene i metalne objekte, koja je doživjela procvat u renesansnoj Italiji i kasnije u Francuskoj 18. i 19. stoljeća, a zasluženu slavu je doživjela u umjetnosti Gustava Klimta. Strpljivost, talent i perfekcionizam koji zahtijeva ova umjetnost učinila ju je vrlo rijetkom - u Londonu, na primjer, postoji samo trideset takvih majstora, s Majom Vržinom koja je jedna od njih, a u Hrvatskoj ni ti jedan.

Od povijesnih početaka do danas, umjetnost pozlaćivanja neznatno se promijenila. Tehnika, materijal i alat je ostao isti, objašnjava mi Maja. Osnovni sastojak za metodu pozlaćivanja su granulacije zečje kože koje se kuhaju s vodom kako bi se dobila jaka smjesa ljepila. Ono se potom miješa s bjelilom, što daje smjesu koja se nalaze na površinu koja će se pozlaćivati.

Nakon što se osuši, isti proces se ponavlja čak devet puta da bi se dobila ploha koja će se potom izglati brusnim papirom. Sljedeća podloga je žuta glina miješana s granulama zečje kože. Nakon toga slijedi nanošenje zlatnih listića posebnim ki-

‘OSTAVILA SAM SEKTOR DA SE POSVETIM UMJETNOSTI SVOJOJ STRASTI - P

Maja Vržina morala je otići u London da bi postala umjetnica, a njezina djela se sada prodaju po cijenama koje su veće od 100.000 kuna

stom. Samo ovaj ugrubo opisani proces pripreme traje tjedan dana.

“Potrebno je puno strpljenja i živaca, što današnji ljudi nemaju. Treba izdržati činjenu da se tjedan dana, sedamdeset sati krećeš u jednom krugu, oko jednog okvira. Dugo treba čekati na nagradu koja dolazi u obliku gotova djela. Čovjek se mora roditi za to”, smatra.

Kada govori o umjetnosti

pozlaćivanja, Maja ne skriva svoju predanost, zlato veliča, svom alatu tepa i uvjerava me da je malo stvari na svijetu toliko čarobno kao tehnika pozlaćivanja.

Unikatni okviri

“Fascinira me pozlaćivanje. Jeste li znali da postoji mnogo različitih vrsta zlata s kojima možemo raditi? Pritom ono ima život samo za sebe, ono ne stari, jer je nakon 200

godina ljepota zlata još izraženija.”

Svaki od radova koji će Maja sutra predstaviti na svojoj prvoj samostalnoj izložbi u galeriji The Strand Gallery u središnjem Londonu, a koju će svečano otvoriti hrvatski veleposlanik u Ujedinjenom Kraljevstvu dr. Ivan Grdešić, ima okvir koji je umjetnost za sebe, svaki je unikatni rad Maje Vržine.

Djela će biti ponuđena po cijeni između 10.000 funti (gotovo 100.000 kuna) i 39.000 funti.

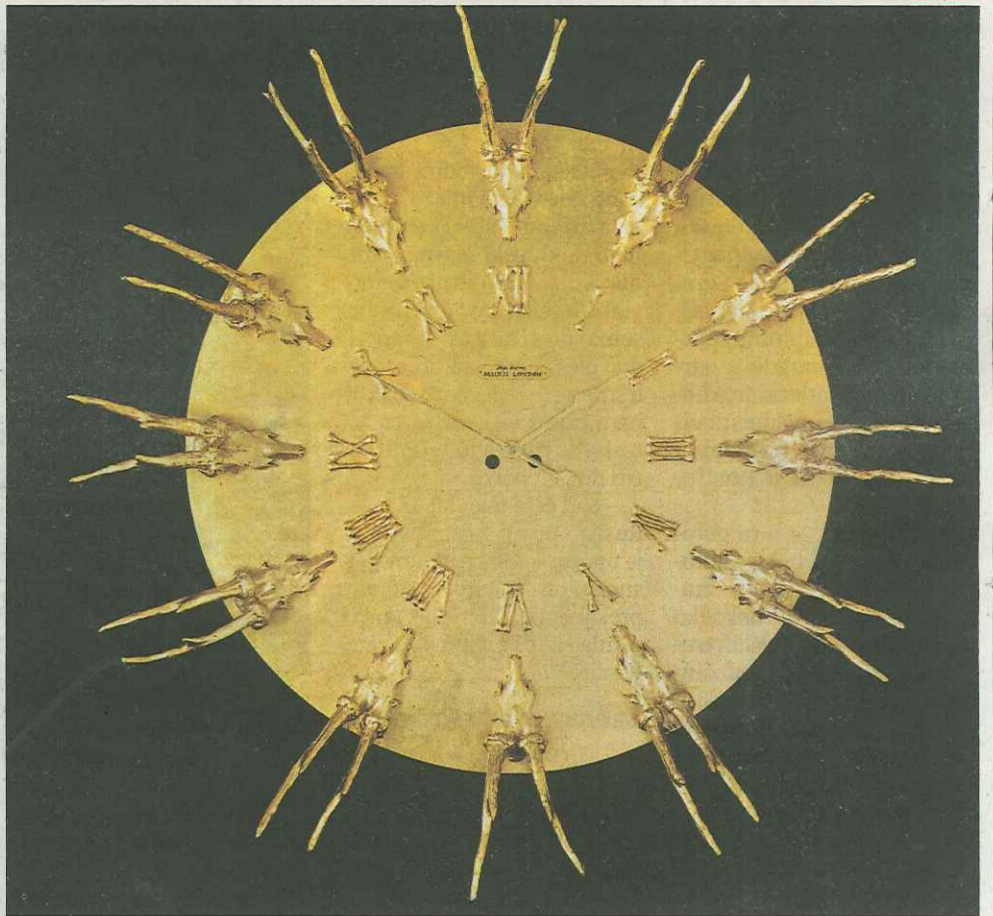
“Pozlaćivanje je shvaćeno jedino u aristokratskom svijetu. Tu nema cjenkanja”, govori Maja.

Postizanje ravnoteže

Umorna je, uzbuđena, izludena, sretna, ali prije svega spremna. Predugo je bila zatvorena u svom svijetu stva-

NIKES S LONDONSKOM ADRESOM

Među izlošcima je i pozlaćena skulptura 'Time Is Precious' (gore) te slika 'The Greatest Journey...' (lijevo)

Ono što je mjesecima izrađivala i skrivala u svojoj radionici Maja će ovaj tjedan pokazati u londonskoj galeriji Strand

FOR FINANCIJA VJETNOSTI I 'OZLACIVANJU'

'U mom životu nema sive. Kod mene je sve u ekstremima', ističe Maja Vržina i objašnjava da su baš zbog toga njezine slike crno-bijele

ranja, dovodeći svoja djela do željene perfekcije, a sada željno iščekuje reakciju vanjskog svijeta. Uključujući kritiku, govori. Majin život, osim ekstremima, ispunjen je potragom.

"Moja umjetnost počinje velikim bijelim platnom. Dopuštam tami da je preplavi, dok nanosim crnu tintu i akril, potom stajem tek kada smatram da sam postigla osjećaj ravnoteže između svjetla i tame, nade i očaja, čak i života i smrti.

Pošto ukrašavam svoju umjetnost ručno izrađenim zlatnim listićima, dajem svojim slikama i skulpturama život i slavim subjekt i

tematiku koju istražujem s poštovanjem i slavljenjem. Jer vjerujem da samo ako sve prigrlim, i dobro i zlo, tamu i svjetlost, uistinu ću naći ljubav i sreću", opisuje Maja.

Bez negativnosti

Poslije će mi pojednostaviti svoj umjetnički slogan engleskom rimom "no pain, no gain", u slobodnom prijevodu "bez boli nema dobitka."

Zaustavljam je na temi boli koju spominje, pitajući se odnosi li se na odrastanje u ratnom Splitu ili preranom gubitku oca ili kakvoj osobnoj tragediji koja ovoj razigranoj, veseloj osobi daje auru tajanstvenosti.

Tako će i ostati jer mi Maja odlučno odgovara: "Nema negativnosti!"

"Nemam vremena za to. Postigla sam sreću. Najprije kao osoba, a onda kao umjetnica jer to je ono što se održava u mojoj umjetnosti", tvrdi.

Kada ne stvara, Maja Vržina uživa u Londonu koji, čini se, voli strastveno, ljubavljivo umjetnice, ljubavnice i obožavateljice.

"London mi je darovao moju slobodu. U Hrvatskoj,

jedina slika koju sam dobila bila je iskrivljena, bila sam okružena emocionalnom zakržlalošću. Obitelj igra preveliku ulogu u našem društvu, od te silne ljubavi čovjeku se ne dopušta sloboda razvijanja. Ja sam je morala potražiti u Londonu. London me izgradio kao osobu, darovao mi je tu slobodu eksperimentiranja, da sama vidim što je život", govori mi.

Maja živi u svojevrsnoj umjetničkoj koloniji u Londonu, u Barbicanu, dijelu istočnog Londona koji je omiljen među umjetnicima, poznatom po gustom mozaiku studija za dizajn, arhitekturu, galerija i, prije svega, po Barbican Centru kao svojevrsnom hramu gradskih kreativaca.

"Tu sam gdje želim biti, doslovno i preneseno. Trebalo je mnogo hrabrosti za sve što sam postigla. Bilo je bolno, ali da nije bilo boli i emocija, niti moja umjetnost ne bi bila na takvoj razini", tvrdi Maja. Priznaje da je perfekcionista, nezadovoljna ako ne postigne savršenstvo u svome radu.

"Rekla sam vam, ekstremi", smije se. A o podudarno-

sti govori i njezin stan, ujedno atelje, koji se nalazi u zgradi koju je Pink Floyd ovjekovječio u svom spotu "Another Brick in the Wall", ponosno govori.

Čim ovaj tjedan svijetu pokaže što je skrivala u svojoj radionici, u čijem neposrednom susjedstvu je atelje zvijezde Rolling Stonesa Ronnieja Wooda, kreće u novi projekt. U međuvremenu, priželjkuje izložbe u Zagrebu i Splitu.

Predana ekstremima

"Tko zna što će biti. Gdje ću završiti sa svojom umjetnošću, to ostavljam u rukama svoga arhitekta tamo gore", govori mi upirući prstom u nebesa.

U svojoj predanosti ekstremima, neobično zvuči kad veselim glasom zaključuje da je svaki dan sve bliže smrti i da se ne boji razmišljati o njoj.

Ne govori to kao odraz tuge, već kao odraz dubine. Poput one crne tinte na njezinim platnima. Potom se glasno smije. To je bijela boja. I naš razgovor pozlaćuje nijansama zlatne jer zaključuje: "Život je dragocjen. Baš kao umjetnost. I zlato."*